

Ćwiczenia z tekstem źródłowym- wiek rozumu

Przeczytaj tekst źródłowy, a następnie zaznacz poprawną odpowiedź.

Prawo ludzkie nie może się opierać na czymś innym niż na prawie natury. Zasadą wielką, zasadą powszechną obu praw jest na całej ziemi: „Nie czynь drugiemu, co tobie niemilo”. Otóż nie widać sposobu, aby w zgodzie z tym prawem jeden człowiek mógł powiedzieć do drugiego: „Wierz w to, w co ja wierzę, a w co ty wierzyć nie możesz; inaczej zginiesz”.

Jeżeliby takie postępowanie wynikało z prawa ludzkiego, Japończyk nienawidziłby Chińczyka, Chińczyk zaś miałby odrazę do Syjamczyka. Pers mógłby zarznąć Turka, a wszyscy razem rzuciliby się na chrześcijan, którzy tak długo pożerali się wzajemnie.

Nie trzeba zbyt wielkiej sztuki ani wyszukanej elokwencji, aby dowieść, że chrześcijanie winni tolerować się wzajemnie. Posunę się dalej: mówię wam, że powinniśmy wszystkich ludzi uważać za swych braci. Czyż nie jesteśmy wszyscy dziećmi tego samego ojca, stworzeniami tego samego Boga?*

Wolter, Traktat o tolerancji napisany z powodu śmierci Jana Calasa, 1763 rok

* elokwencja – umiejętność pięknego i jasnego wysławiania się

1. Według Woltera:

- a) nie istnieje ani prawo natury, ani prawo ludzkie
- b) prawo ludzkie powinno opierać się na prawie natury**
- c) prawo natury powinno opierać się na prawie ludzkim
- d) nie ma sposobu na pogodzenie prawa natury z prawem ludzkim

2. Nienawiść między ludźmi jest, zdaniem Woltera:

- a) zgodna z prawem ludzkim i prawem natury
- b) sprzeczna z prawem ludzkim i prawem natury
- c) zasadą powszechną, obowiązującą na całej ziemi
- d) realizacją zasady „nie czynь drugiemu, co tobie niemilo”**

3. Czym Wolter tłumaczy wysunięty przez siebie postulat, zawarty w trzecim akapicie tekstu?

- a) zdziwieniem rodzaju ludzkiego
- b) faktem, że wszyscy ludzie wierzą w tego samego Boga
- c) posiadaniem umiejętności pięknego i jasnego wysławiania się
- d) wspólnym pochodzeniem wszystkich ludzi, stworzonych przez jednego Boga**

4. Do czego może ostatecznie dojść, jeśli zawarty w trzecim akapicie postulat nie zostanie zrealizowany?

- a) do konfliktu o charakterze religijnym**
- b) do dominacji jednej religii
- c) do zaniku wiary w Boga
- d) do śmierci Jana Calasa

5. Na podstawie wiedzy pozaźródłowej określ, jaką nazwę nosił XVIII-wieczny ruch umysłowy, którego reprezentantem był Wolter.

RACJONALIZM, KRYTYCYZM, LIBERALIZM